مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

صبورالله سیاسنگ
پښتو ژباړه: رحمت آریا ۲۰۲۳ اکتوبر

۲۰۲۴/۰۳/۲۳

د (میر اکبر خیبر)
د قتل پلټنه

۵۵ برخه

په پام کې ده چې په ۲۰۲۴ز کال کې د میر اکبر خیبر د قتل د پلټنې په هکله دوهم ټوک ولیکل سي. له دې کبله له ټولو ښاغلو لوستونکو په ځانګړې توګه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له لوړ پوړو او ټیټ پوړو غړو او عیني شهودو څخه هیله کېږي چې که د افغانستان د تأریخ د یوهٔ ناسپړل سوي باب په هکله کره او ناویل سوي دقیق معلومات په لاس کې لري نو یا دې له ما سره او یا دې له لیکوال ښاغلي ډاکټر صبورالله سیاسنګ سره د برېښنالیک د پتو له لارې اړیکه ونیسي او دغه تشه دې ډکه کړي. مه پرېږدئ چې تأریخ په راتلونکي کې تحریف سي.
په درنښت

د معلوماتو راټولونکی صبورالله سیاسنګ
برېښنا لیک پته: siasang@yahoo.com
پښتو ژباړه: رحمت آریا - اکتوبر ۲۰۲۳
د برېښنا لیک پته: RahmatArya@Rogers.com

له بارق او لایق څخه مې یوازینۍ خبره چې اورېدلي ده دا ده چې: د ګوند له وحدت مخکې کله چې د پرچم په رهبرۍ کې له قهریه ځواک څخه په ګټه اخیستنې د داؤود د دولت د تعویض اصل مطرح سو خیبر له دې خبرې سره مخالفت کړی وو او ویلي ول: دا یوه خورده بورژوازي لېوالتیا ده چې د ولسي پاڅون لپاره د چمتووالي له شرایطو پرته، ګوند د نظامي - ګوندي ماجراپالنې له لارې سیاسي واک په لاس کې واخلي.

لایق وایي چې دا پرېکړه د میر اکبر په مخالفې رأیې سره تصویب سوې وه، له دې کبله د خیبر له پلوه د داؤود په ملي انقلاب کې د ګوند ادغامول کورټ/ محض کذب او هغه تور دی چې غالباً د مسکو لاس په کې ورګډ دی، ځکه چې د داؤود د دولت د پرځولو طرحه اساساً د مسکو له لوري په تره کي، کارمل او امین باندې منل سوې وه. په دې هکله هغه داستانونه چې وایي کارمل او تره کی خبر نهٔ ول او ګڼ شمېر روایات ئې ابداع کړي دي، رد / محض درواغ دي.

خیبر شخصاً په غونډو کې نهٔ، بلکه د ګوند له غړو او کدرونو سره د خبرو اترو پر مهال د ګوند لاس ته له مناسب وخت مخکې د سیاسي واکمنۍ پرېوتل د افغانستان په تأریخ کې یوې سترې فاجعې سره تشبیه کول؛ هغهٔ شخصاً له ما سره په دې اړه مفصل استدلال کړی او ویلي ول: «زموږ ګوند ډېر کوچنی دی. دا هغسې ګوند نهٔ دی چې د پېښو له لوړو ژورو څخه ووځي او داسې مشر یا رهبر نهٔ لري چې په ځلونو ځلونو زندان ته تللی او محاکمه سوی وي، تر ځمکې لاندې پټ سوی وي او یو ځل بیا ئې سر راپورته کړی وي. دا داسې یو ګوند دی چې څو د ګوتو په شمار کارګران او بزګر او یا د دواړو پاړکو/ طبقو زامن په کې غړیتوب لري.» خیبر دا ګوند د روڼ اندو ګوند ګڼهٔ چې د روڼ اندو ټولې ناروغۍ او ستونزې په کې راټولې دي نو له دې کبله نهٔ سي کولی د جدي او شدیدو ټکانونو او د سترو پېښو پر وړاندې مقابله

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزي بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

وکړي. که خیبر ترور سوی هم نـهٔ وای، ښایي چاپیریال د پوځي عکس العمل لپاره د یوې بلې پـېښې لپاره په بل ډول چمتو سوی وای. په دې لړ کې د خرم ترور لومړنی گام وو.

خیبر د اصلي طراحانو له لوري (یقیناً په گوند کې دننه له یو شمېر کسانو سره له مشورې وروسته)، ان د هغـهٔ د ترور له طرحې پرته، ځکه د قربانۍ لپاره په نښه او غوره سو چې په گوند کې دننه یوه ځلانده څـېـره وه او د هغـهٔ په قـتـل سره هم خلقي او هم پرچمي او هم گڼ شمېر سیاستوال او ان عادي پرگنې چې خیبر ئـې د یوهٔ هېـوال پال، متواضع او په عالي انساني خصایلو سمبال شخصیت په توگه پـېـژاندهٔ پارول کېدل او په جنازې پسې ئې تلل. اصلي طراحانو همدا خبره غوښتله چې هلته خپلې ویناگانې واوروي، او سیاسي تجمع وانگـېـرل سي او دولت غبرگون وښیي ؛ دا کار کټ مټ او گام پر گام وسو. تر هغې نـېټې پورې بله هـېـڅ جنازه په دومر دروندوالي او وقار نـهٔ وه لـیدل سوې. خو تر څنگ ئـې باید د یوهٔ سیاسي سازمان د غړو او ملاتړوالو راټولول او سمبالول هم ورباندې ورزیات کړو.

د یوهٔ قرباني په توگه د خیبر غوره کول د انگیزې د زېږولو لپاره وو. که د بېلگې په توگه تصادفاً خیبر د سرطان د ناروغۍ د تشخیص په دلیل له هـېـواده دباندې سفر کړی وای، په ډاډ سره ویلی سم چې د انگیزې د زېږولو لپاره یوه بله پـېـښـه سمبال او سازمانـېـدله. ان له انگیزې پرته راساً هماغـهٔ ځواک ته د وسلوال پاڅون دستور صادر کـېـدهٔ ترڅو عملاً د غوایي د اوومې پـېښې په شان پېښه رامنځته کړي. د هغوی په منځ کې د خیبر کوم دوست او پلوی نـهٔ وو. ان پرچم ئې په منځ کې نـهٔ وو، زغره والو، هوایي ځواکونو او نورو چې د کودتا نوښت ئې په لاس کې واخیست عمدتاً خلقیان او یا د شوروي اطلاعاتي مقاماتو ته نـېـږدې کسان ول. رفیع پرچمی وو او بولنه یا قوماندہ ئې هغه مهال په لاس کې واخـېـستله چې وطنجار ورته وویل: "موږ ښار ته ددولت د پرځولو لپاره ځو. تـهٔ څه کوې؟" رفیع همکاري غوره وبلله. یوازې دا ټکی د یادولو وړ دی چې شوروي مقامات— د خپلو جواسیسو له قوله — د وسلوال پاڅون په هکله د خیبر په درېځ — ښـهٔ خبر ول — چې په سر کې ئـې کارمل وو او د خپل مقام د چنلج کـېـدلو لپاره ئـې د خطر احساس کاوهٔ او د ساتلو لپاره ئـې دا ټولې سربښندنې کولې.

سیاسنگ: ډاکټر محمد اکبر یوسفي د «قـتـل میر اکبر خیـبر و بحران افغانستان» تر سرلیک لاندې د یوهٔ یادداشت په ترڅ کې داسې لیکلي دي:«زه له ۷۳ کالو ډېـر عمر لرم. د خیـبر د پلویانو او مینه والو لپاره سیاسي او امنیتي چاپـېـریال دومره وژونکی او خطرناک وو چې د همدې مودې په اوږدو کې د هر ډول احتیاط په کارولو سره سره د آرام خوب لرل ورته ناشونی کار وو. گڼ شمېـر دوستان ئـې ووژل سول او په مورچلونو کې ئې د دښمن لومې ته وغورځول. یوازې دا چې د خیـبر یو زوی ئـې د څو ورځو لپاره د باندنیو چارو په وزارت کې مقرر کړ او هغه به ئې په مکیز سره د خیـبر د پلویانو په مخ راایستل. زما ښـهٔ په یاد دي چې کله چې د خیبر یو زوی د تحصیلاتو له بشپړولو وروسته د باندنیو چارو په وزارت کې په کار وگومارل سو په څرگنده دا خبره درک کـېـدله چې د خیـبر زوی ته دا "امتیازي" تقرر د هغـهٔ د پلار د توی سوې وینې په پار نـهٔ بلکه د هغـې خبرې د پوښښ لپاره یوه هڅه وه چې د گوند د هغو ساده غړو پر وړاندې د دښمنۍ چاپیریال پرانیستی پاتې وساتي چې د خیـبر نوم ئـې د "استاد خیـبر" په نوم یاداوهٔ.»

زیارمل: ددغو ناشولتو او مزخرفو درواغو بنسټ چې گڼې کومه معامله په منځ کې وه یا هغـهٔ ته ددغـهٔ مأموریت په ورکړه کې کوم حق السکوت او دیپلوماتیک امتیاز ورکړل سو په خپله توریـالي، وکیل، جمعه خان صوفي او ما ته د لمر په شان روښانه دی.

ما په مسکو کې د لینن د اکاډیمۍ کورس لوست. جمعه خان صوفي راته خبر راکړ چې د ستالین د دورې د استخباراتو د رئیس Beria د ژوند په اړه یو گورجي فلم چې د برژینیف پر مهال سانسور سوی وو، د شوروي کمونیست گوند د مرکزي کمیټې د هوټل په سینما کې ننداری ته وړاندې کـېـږي. کله چې سینما ته روان وم نو توریـالي ته مې هم ددغـهٔ فلم د لیدلو لپاره بلنه ورکړه، دا وخت د توریـالي د تحصیلاتو وروستی کال وو او کابل ته د بـېـرته ستنـېـدلو لپاره چمتو کـېـدهٔ. موږ دربـواړه له سینما دباندې دالان کې ولاړ وو چې د باندنیو چارو وزیر وکیل راغی. زه نـهٔ پوهـېـږم چې د ژنوا له خبرو اترو بـېـرته راستون سوی وو یا ژنوا ته روان وو. له سلام علیک وروسته مې توریـالی ورته معرفي کړ او ورته مې وویل: " د استاد خیـبر مشر زوی دی" هغـهٔ ئـې ټینگ په غـېـږ کې ونیوهٔ او ډېره خوښي ئـې ښکاره کړه او د ډرامې په پېـلولو سره ئـې وویل: ډېـر ویاړم چې یو بل سره آشنا سوو او همدغوخبرو ته ورته معمول تعارفات ئـې وکړل.... ما مداخله وکړه او ومې ویل: وزیر صاحبه! له شفاهي قیل او قاله تـېـر سه. تـوریـالي د نړۍ والو اړیکو په رشتې کې تحصیلات کړي دي. که کولی سئ د باندنیو چارو په وزارت کې ورته یوه آبرومنه دنده ورکړه. وکیل راڅخه مننه وکړه، د تورجان مخ ئـې ښکل کړ او ورته ئـې وویل: هر کله چې کابل ته ورسـېـدلې هرو مرو زما دفتر ته راسه. څو میاشتې وروسته توریـالی کابل ته ورسـېـد. وکیل د باندنیو چارو په وزارت کې ومانـهٔ او په خپل دفتر کې ئـې ورته کار ورکړ. له څه مودې وروسته هنگري/ مجارستان ته د سفارت د کاتب په توگه ولـېـږل سو.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

څو موده وروسته د توريالي خسر چې د مجيد سربلند دوست وو هغه قانع کړ چې تورجان له ځان سره ملګرو ملتونو ته بوزي. نوموړی لومړی د ملګرو ملتونو سازمان ته پېژندل سوی وو خو وروسته ورته وويل سول چې د کيوبا د سفارت معاشات او امتيازات د ملګرو ملتونو په پرتلې ډېر او کار ئې هم په نست دی. له دې چې نوموړی خان مشربه سړی وو نو د هاوانا سفارت ته ئې غاړه کښېښوده.

هغه مهال تورجان په دې خاطر د نيويارک له مأموريت څخه بېرته پاتې سو چې مجرد وو. لومړنۍ مېرمن ئې وفات سوې وه او له دې چې کوچنۍ لورکۍ ئې درلودله نو د بل وادۀ لپاره ئې چمتو والی نـۀ ښود. تور د خپل پلار ټول عالي صفات په ارث وړي دي، درونډ، جدي او زيارګالی دی. ددې لپاره چې وکولی سي په افغانستان کې په يوۀ مناسب کار وګومارل سي، نو يوازې د خيبر په درناوي، کابل ته مې د خپل لومړي سفر په ترڅ کې هڅه وکړه چې د کرزي د دوران د باندنيو چارو له وزير سپنتا رنګين دادفر څخه د ليدلو وخت وغواړم او دا موضوع ورسره مطرح کړم. هغۀ په خوښۍ ومنله او وئې پوښتل: غوښتن ليک ئې ليکلی دی؟ ما چې په ټينګار سره غوښتن ليک له توريالي څخه اخيستی وو، ډاکټر سپنتا ته وسپارۀ. هغه راته ټينګه وعده راکړه چې هغه به مقرروي. يوه اونۍ وروسته چې د هغۀ چا له لارې چې د ملاقات وخت ئې اخيستی وو يو انتقادي مضمون راولېږۀ او پيام ئې راکړ چې: "ظاهر طنين مې په ملګرو ملتونو کې مقرر کړ، دغه ډول تبليغات زما پر ضد په لاره اچول سوي دي. که زه د خيبر صاحب زوی مقرر کړم نو زما پر سر به څه ډول غوغا راپورته سي؟"

هرګوره! توريالی چې يو وړ، مېړنی او په پښتو، پاړسي، اردو، روسي، فرانسوی او احتمالاً انګليسي مسلط دی، لا تر اوسه ټکسي چلوي او اکثريت شپې د درملو د اکمال په مؤسسې کې له ډيپو څخه و درملتونونو ته د درملو په لېږدولو بوخت وي.

بايد وويل سي چې وکيل بايد د توريالي د معرفۍ په منلو او چټکې ژمنې کې سياسي انګيزه لرلې وي، خو دا خبره چې ګڼې دا کار دې د خيبر د کورنۍ د چوپ کولو لپاره د يوې معاملې په نتيجې کې سوې وي يو سم پايلنيوی نـۀ دی. لومړی دا چې د خيبر کورنۍ هېڅکله مادي امتياز نـۀ دی غوښتی؛ هغه آپارتمان چې دولت دوی ته ورکړی دی، د دستګير پنجشيري په نوښت او د نورمحمد تره کي په امر سوی دی. د کارمل پرمهال چې صدراعظم او د انقلابي شورى مرستيال وو د خيبر کورنۍ هېڅ عايد نـۀ درلود او د بسم الله خيبر د ملکيت په آپارتمان کې په مياشتـني معاش ئې ګذاره کوله. د ګوند له بوديجې څخه د کفن او دفن او د وير د ورځو د خوراک له لګښتونو پرته زه له بل هېڅ ډول مادي مرستې څخه خبر نـۀ لرم.

کله چې د مېرمن خيبر ناروغۍ شدت وموند، ډاکټرانو نظر ورکړ چې له هېواده دباندې دې د درملنې لپاره ولېږل سي. د خيبر بسم الله په وينا، هغۀ د کارمل پر مهال د ګوند منشي نور «احمد نور» ته مراجعه وکړه او ورڅخه ئې وغوښتل چې: آيا دا امکان سته چې همدغه د مياشتې پينځه زره افغانۍ لږ ډېرې کړئ؟ نور «احمد نور» په عصبانيت ورته ځواب ورکړه: ګوند خو کومه خيريه مؤسسه نـۀ ده. په هماغۀ مدد- معاش ګذاره وکړئ.

سياسنګ: ډاکټر صادق فطرت وايي: يوه ورځ راته افغان پور وويل: خيبر د سيګل او ناشناس له غږ سره ډېره علاقه درلوده.

زيارمل: په بالاحصار کې په حربي پوهنتون کې د تحصيل تر څنګ ئې له پخوانيو سندرو سره مينه درلوده. وروسته د زندان په کلونو او د کورنيو چارو په وزارت کې د کار په مودې کې او ان په کرايي کورونو کې ما نـۀ دي ليدلي او نـۀ مې دي اورېدلي چې موسيقۍ ته دې غوږ نيولی وي. راډيو ئې عمدتاً د خبرونو او په پاړسي، پښتو، اردو او انګليسي ژبو د سياسي پروګرامونو د اورېدلو لپاره کاروله. که په دې لړ کې کومه سندره خپرېدله ښايي غوږ به ئې ورته نيوۀ، خو دا د دۀ او د هغۀ غږ ته د لېوالتيا له کبله نـۀ ول.

کلونه وروسته کله چې په کور کې او يا مې په موټر کې ټيپ ريکارډرونه د موسيقي د کسيټونو د اورېدلو لپاره درلودل، او له خيبر څخه مې پوښتل چې څه شي غواړئ واورئ، معمولاً به ئې پوښتل چې: له سيګل څخه څه شی لرئ؟ ما يوازې د خيبر لپاره د سيګل يو شمېر کسټونه او د هغوی کاپۍ لکه د ناشناس سندرې په کور او موټر کې ساتل. د سيګل يوازې هغه غزلونه ئې خوښېدل چې د ميرزا غالب اردو اشعار ئې اجراء کول. په پښتو سندرغاړو کې ئې د سبزعلي خان او احمدخان له غږونو سره علاقه درلوده. ما همدغه دوه نومونه ورڅخه اورېدلي دي. يو دوه ځله ئې د مُني بيګم او د هغې غزلونه ياد کړل.

زه د خپلې شخصي تجربې پر بنسټ پوهېږم چې له پښتو سندرغاړو سره د خيبر د خاطر تعلق له کومه ځايه راغلی دی. ما د حربي پوهنتون دوهم کال په بالاحصار کې او دريم کال مې د پلچرخي په نوې ودانۍ کې تېر کړی دی. په بالاحصار کې د درسي ټولګيو کړکۍ مخ پر ښار په ځانګړې توګه د لاهورۍ د دروازې پر لور وې. د هغۀ ځای د سماوار

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

چیانو مشتریان عمدتاً د لوگر – پکتیا (لویې پکتیا) پښتانـه ول، له دې کبله هغوی به په خپلو گرامافونونو کې یوازې پښتو سندرې او ندرتاً اردو خپرولې. له دغو سماوارونو څخه به مو تل د «ټیک دې درېږ وړې/ دا چارې د زرگر دینه» غږ تقریباً هره ورځ اورېـد. په هغو کلونو کې د سبزعلي خان او احمدخان سندرې ډېرې اورېدل کـېدلې، ښایي دا د خیبـر په ذهن کې هغه مهال پاتې سوې وي چې د حربي پوهنتون محصل وو.

د اردو غزلونو په هکله: میر اکبر په هغو وختونو کې د حربي ښوونځي زده کوونکی او د حربي پوهنتون محصل وو (د مني له درې میاشتینو رخصتیو پرته) تقریباً ټول کال په کابل کې او په لیلیه کې اوسېدئ. البته د رخصتیو په ورځو ئـې اجازه درلوده چې ښار ته لاړ سي. په ښار کې له سینما او یا د چای یا شیرچای څښلو لپاره له کافي پرته د تفریح لپاره بل څه نـه ول - سینما هم یوازې د کابل سینما وه. د هغه وخت فلمونه طبعاً د سیگل په هنري ننداري قدیمي فلمونه ول او علت کې د ځوانی د دورې نوستالوژي او د هغې دورې خاطرات..... وو

سیاسنگ: نور «احمد نور»، غوربندي، حکمت یار، قدیر، حیدر، امین، کارمل، تره کي، بشیر غازي علم، امتیاز حسن، ساواک ISI، CIA، KGB، GRU او نور تورن کسان به د یوې شېبې لپاره یوې خواته پرېږدو، د خیـبـر د قـتـل تر شا د چا یا د کومو کسانو لاس ښکېل دی؟ تاسو پاملرنه وکړئ: ما نـهٔ دي ویلي او نـهٔ وایم چې تاسو د خیـبـر د قاتل او یا د قاتلینو نومونه پېژنئ او له ما ئـې پـټوئ. زه پوښتنه کوم: فرد، افراد او د خیبر د قـتـل د شبکې جرړه په کومې کړی، دستگاه او یا سیستم کې پرته ده؟

زیارمل: تاسو په بې حوصله گۍ سره دا توقع لرئ چې تاسو ته دې څوک د کوم شخص یا اشخاصو یا د حرفه يي قاتلینو د کومې ډلې او یا د سیاسي تروریستانو نوم واخلي، خو تأریخي تجربه ښیـيي چې دا ډول تروررونه تصادفي او د شخصي مخالفت، سیالۍ یا د ایډیالوژیکي اختلاف له مخې نـهٔ واقع کـېږي. د ترور عوامل بې شـمـېره دی.

سیاسنگ: سره له دې چې ستاسو د پټې خولې او له لاسته راوړنې تشې حوصله منـدۍ څخه څلور څلویښت کلونه تـېرېږي، تاسو زما د بې حوصله گۍ په اړه کوم تشویش مـهٔ کوئ. زه خپله پوښتنه یو ځل بیا وړاندې کوم: " ما نـهٔ دي ویلي او نـهٔ وایم چې تاسو د خیـبـر د قاتل او یا د قاتلینو نومونه پېژنئ او له ما ئـې پـټوئ. زه پوښتنه کوم: فرد، افراد او د خیبر د قـتـل د شبکې جرړه په کومې کړی، دستگاه او یا سیستم کې پرته ده؟"

زیـارمل: موږ خبر لرو چې د نړۍ د ځواکمن هـېـواد ولسمشر په رڼا ورځ د زرهاوو خلکو په حضور کې چې ددهٔ د ښـهٔ راغلاست لپاره په کتارونو کې ولاړ ول ترور سو او تر اوسه پورې ئـې اصلي قاتل ملت او نړۍ ته نـهٔ دی معرفي سوی. خو د جان کینیډي له قـتـل وروسته د امریکا په سیاست کې بدلونونه رامنځته سول او څرگنده وه چې تر هماغې شـېبې پورې مقتول ولسمشر د هغو بدلونونو مخه نیوله. منظور مې د ویتـنام له شرمه ډکې او خونړۍ جگړې پـېلول دي. اوس ښایي د همدغـهٔ ترور یو له عواقبو او پایلینو څخه وي.

سیاسنگ: امریکا به په خپل ځای پرېږدو، زه د خیـبـر وژل کـېدل وایم.
زیارمل: د خیبـر له ترور مخکې په افغانستان کې یو شمـېر پـېښې چې کولی سو دراماتیکي dramatic پـېښې ئـې وگڼو رامنځته سوې چې پایلې ئـې د خیـبر له ترور وروسته راڅرگندې سوې. زما منظور د گوند ددوهم ځلي وحدت لاس ته راوړل دي چې دواړه ئـې لکه په یوهٔ لیک کې د کوم ټکي او ویرگل له بدلولو پرته په یوهٔ او واحد سیاسي مرام ولاړ ول، دواړو له یوې عقیـدتي سرچینې څخه الهام اخیست او د سړې جگړې د دوران د نړۍ والې دوه قطبي نړۍ په ټولگه کې هماغه واحد مفهوم سوی ملاتړ یعنې د شوروي اتحاد ملاتړ ئـې له ځان سره درلود.

ددغـهٔ گوند د دواړو څانگو د بېلتون یا انشعاب د کلونو په لړ کې یو شمـېر کورنیو شخصیتونو لکه عبدالرؤوف بـېـنـوا، د هند، عراق، پاکستان او... کیڼ لاسو گوندونو هڅه وکړه چې پر دغه اختلاف باندې د پای ټکی کښېـږدي، خو کله چې د شوروي کمونیست گوند او دولت د ولسمشر داؤود پر نیتونو بد گومان سو- ځکه چې هغـهٔ په اقتصادي او نړۍ وال سیاست کې کوم بنسـټیز بدلون رامنځته نـهٔ کړ- بلکه د رژیم له منځه او د ایران او یو شمـېر عربي هـېـوادونو له لورې کوښښونه پیـل سوي ول چې د افغانستان دولت ته د میلیارډ ډالري سخاوت د وړاندیز په ورکولو سره د افغانستان په عام سیاست کې یو محسوس بدلون رامنځته کړي ترڅو له شوروي اتحاد څخه د لـېـرې کـېـدلو او پر شوري باندې له نظامي – اقتصادي ډډې لگولو څخه د ځان لـېـرې ساتلو سیاست غوره کړي خو په عمل کې هـېڅ ډول قرار داد، او یا د ځانگړي قرار داد کومه مسوده هم نـهٔ ده په نـښه سوې. په مهمه سطحه کې د خلق او د پرچم له مشرانو سره له جلا جلا لـیدهٔ کاتـهٔ وروسته په کابل کې د شوروي سفیر کبـیـر تره کي او ببرک کارمل ته بلنه ورکړه او له دوی څخه ئـې وغوښتل چې په اختلافاتو باندې د پای ټکی کښـېـږدي او اخطار ئـې ورکړ که داسې ونـهٔ کړي نو دواړه به په جلا جلا توگه د داؤود د دولت له لورې ضربه وخوري تر ټولو مهمه لا دا چې د همدې هڅې د افشاء کـېـدلو او یا سبوتاژ کـېـدلو په پار دواړو ته په ټینگار سره سفارش ورکړل سو چې دا عملیه دې په چوپه خوله پرته دې چې د چا سونگ او غږ پورته سي پایلې ته ورسوي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالېږلو مخکې په ځیر و لولـئ

د شوري په سفارت کې د اکتوبر د انقلاب د جشن کليزې په مېلمستيا کې چې د شوروي په جنترۍ کې تر ټولو مهمه پېښه ده ټول مېلمانهٔ د يوې پېښې شاهدان ول. تره کي او کارمل له نورو بلل سويو مېلمنو ناوخته اوږه په اوږه په داسې حال کې چې خولې ئې له خندا ډکې وې د مېلمنو تالار ته ننوتل؛ په مېلمنو کې مهم مېلمه يعنی د ولسمشر ورور نعيم خان د احتجاج په ډول له دې غونډې څخه وځي او ډېر منفي غبرګون راپاروي. ددغسې يوې ننداري په کتلو چې د منلو وړ نهٔ وه، ښي لاسو وزيرانو لکه قدير نورستاني او وحيد عبدالله يو بل ته مخونه واړول، متعجب سول چې دا څه ډول نوی پرمختګ رامنځته سوی دی چې دوی لا تر اوسه ورڅخه بې خبره دي.

له دې مېلمستيا وروسته د پرچم د مشرانو او کدرونو په شاوخواوو کې امنيتي تدابيرو او پوليسي تعقيباتو شدت وموند. د يادونې وړ ده چې د مکروريانونو له آپارتمانونو څخه، انګړ لرونکو کورونو ته د پرچم يو شمېر مشران لکه اناهيتا، نور «احمدنور»، بارق او.... کډه سول، ددوی له کډه کېدلو وروسته امنيتي تدابير ونيول سول او دا کار د پوليسو د استراق سمع د مخ نيوۍ لپاره وسو او په دې سره دولتي مقامات، د وحدت د ترلاسه کولو له فعاليتونو څخه بې خبره پاتې سول.

د سياسي ډلو له تحرکاتو څخه د مقاماتو د باخبرۍ تر ټولو مهمه وسيله د استراق سمع تر څنګه د ټيټ پوړو پوليسو په وسيلې تعقيبات، په بېلابېلا محلاتو کې د ګوند د مشرانو او ګوندي کدرونو له پلي تګ څخه عکس اخيستنه او ددې خبرې معلومول چې څوک د چا کور ته ځي او د ورځې په اوږدو کې د ګوند د مشرانو او ګوندي کدرونو عکاسي وه. (ما دغه عکسونه وروسته د قدير په دفتر کې په خپلو سترګو وليدل.)

نور بيا

پوليسو هڅه وکړه چې د اناهيتا، نور «احمد نور» او بارق په کور کې...

يادونه: قدرمنو لوستونکو! دا هم د ښاعلی رحمت آريا د آرشيف لينک

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ